

1. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2025/1413
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.01.2026/61
Karar Numarası : 2026/10
Başvuran : ...
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın barındırıldığı Ceza İnfaz Kurumundaki uygulamaların insan onuruna aykırı olduğu iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Barındırıldığı odanın penceresindeki fens tellerini kırdığı için 12/4/2025 tarihinde odada arama yapılarak eşyalarının dağıtıldığını ve çek-pas (fırça) saplarının alındığını,
b. Bu olayı takiben, sosyal faaliyetlere katılmamasına ilişkin karar alındığını,
c. Ceza İnfaz Kurumunun deposunda tutulan kitaplarının ailelerine gönderilmesinin istendiği ve aksi halde Kuruma yeni kitapların alınamayarak kitap değişimin sağlanamayacağını bildirildiğini, iddia etmiştir.

3. Muhatap Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın da aralarında bulunduğu aynı suç grubuna mensup 47 mahpusun 11/4/2025 tarihinde akşam sayımı sonrasında fens tellerini kırma eylemine başladığı ve eylemi gerçekleştirirken çek-pas (fırça) sapı kullandıklarının, tekme ve ellerine bez sarma marifetiyle ulaşabildikleri telleri kırma eylemi gerçekleştirdiklerinin görüldüğünü,
b. 12/4/2025 tarihinde sabah sayımında aynı suç grubu mensubu mahpusların oda pencerelerinde

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

bulunan fens tellerine toplu şekilde zarar verdiklerinin anlaşılması üzerine bu odalarda kısmi arama yapıldığını,

c. Ceza İnfaz Kurumunda, güvenlik ve gözetim faaliyetlerinin ön planda tutulmakta olduğunu, firar, isyan vb. müessif olaylara meydan vermemek için, söz konusu mahpusların odalarında bulunan tırnak makası ve çek-pas (fırça) saplarının alınmasına, aynı kişilerin tırnak makasını talep etmesi halinde tırnak makasının güvenlik tedbirleri kapsamında kontrollü olarak odalarına verilmesine ve işinin bitmesi ile tekrar geri alınmasına İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı'nın 12/4/2025 tarihli ve ... sayılı kararı ile karar verildiğini,

ç. İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 14/4/2025 tarihli ve ... sayılı kararı ile pencere fens tellerini kırma eylemini gerçekleştiren başvuran hakkında 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Disiplin cezalarının niteliği ve uygulama koşulları*" başlıklı 37'nci maddesi gereği disiplin soruşturması başlatılmış olduğunu ve sosyal faaliyetlere katılımının durdurulduğunu,

d. Kurumun fiziki imkanlarının yetersiz olması ve bunun yanı sıra emanet eşya deposunda oluşabilecek yangın, su basması, deprem vb. durumlarda telafisi mümkün olmayacak maddi zararlara neden olacağından dolayı uzun süredir emanet eşya deposunda yayınları bulunan mahpuslara ilişkin İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 24/4/2025 tarihli ve ... sayılı kararı ile söz konusu yayınların ailelerine gönderilmesine karar verildiğini ve aksi halde başkaca tedbirlerin alınacağını ifade edildiğini,

belirtmiştir.

4. Başvuran, muhatap kurumun cevabi yazısına karşı sunmuş olduğu cevabi dilekçesinde önceki iddialarını tekrarlamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinde "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir ... Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.*" hükmü yer almaktadır.

6. 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesinde "*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir." hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

a. Başvuranın odasında arama yapılarak bazı eşyalarına el konulduğu ve sosyal faaliyetlere katılmasına izin verilmediği iddiasına ilişkin olarak;

11. Başvuran kaldığı odanın penceresindeki fens tellerini kırması üzerine 12/4/2025 tarihinde odada arama yapıldığını, eşyalarının dağıtıldığını, çek-pas (fırça) saplarının alındığını ve olayı takiben sosyal faaliyetlere katılmasının engellendiği iddiasında bulunmuştur.

12. Muhatap Kurum tarafından iletilen belgelerden, Kurumun 3 katlı fiziki yapıda inşa edildiği ve katlarda farklı suç gruplarından kişilerin kalması sebebiyle bu odaların dışarıya bakan pencerelerinde fens telleri bulunduğu, başvuranın da aralarında olduğu aynı suç grubuna mensup 47 mahpusun 11/4/2025 tarihinde akşam sayımı sonrasında fens tellerini kırma eylemine başladığı, eylemin çek-pas (fırça) sapı kullanılarak gerçekleştirildiğinin tespit edilmesi üzerine 12/4/2025 tarihinde sabah sayımında fens tellerine toplu şekilde zarar verilen odalarda kısmi arama yapıldığı anlaşılmıştır.

13. Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 12/4/2025 tarihli ve ... sayılı kararı incelendiğinde; eyleme katılan hükümlü ve tutukluların odalarında bulunan pencere fens tellerini kırma eylemini gerçekleştirdikleri, demir aksama verilen hasarın el ile meydana getirilmesinin mümkün olmadığı, fens tellerine odalarında bulunan tırnak makası ile çek-pas (fırça) sapları kullanılarak zarar verildiği, bu hususun 12/4/2025 tarihli tutanaklarla da tespit edildiği görülmüştür. Bu kapsamda, Ceza İnfaz Kurumunda güvenlik ve gözetim faaliyetlerinin ön planda tutulduğu, firar, isyan ve benzeri müessif olaylara meydan verilmemesi amacıyla adı geçen hükümlü ve tutukluların odalarında bulunan tırnak makası ile çek-pas (fırça) saplarının alınmasına, tırnak makasının talep edilmesi halinde ise güvenlik tedbirleri kapsamında kontrollü olarak verilmesine ve kullanım sonrasında geri alınmasına karar verildiği görülmüştür.

14. Başvuran hakkında 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Kanun'un "*Disiplin cezalarının niteliği ve*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

uygulama koşulları" başlıklı 37'nci maddesinde yer alan "(1) Hükümlü hakkında kurumda, düzenli bir yaşamın sürdürülmesi, güvenliğin ve disiplinin sağlanması bakımından kanun, yönetmelikler ile idarenin uyulmasını emrettiği veya gerekli kıldığı davranış ve tutumları, kusurlu olarak ihlâl ettiğinde, eyleminin niteliği ile ağırlık derecesine göre Kanunda belirtilen disiplin cezaları uygulanır. Hükümlünün duruşma, sağlık, eğitim ve çalışma gibi nedenlerle geçici olarak kurum dışında bulunduğu yerler de bu fıkranın uygulanması bakımından kurum olarak kabul edilir. (2) Suç oluşturan eylemlerden dolayı açılan kamu davası, disiplin soruşturması yapılmasını ve cezanın uygulanmasını engellemez." hükmü gereği disiplin soruşturması başlatıldığı görülmüştür.

15. Bununla birlikte 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 92'nci maddesinde düzenlenen "... (2) Açık havada çalışmayan veya kapalı kurumlarda bulunan hükümlüye, hava koşulları elverdiği ölçüde, günde en az bir saat açık havada gezinmek olanağı verilir. Bu süre içerisinde bireysel spor da yapılabilir. Kurum dışındaki bu tür etkinliklere açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlüler katılabilir." hükmü ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 22/1/2007 tarihli ve 45/1 sayılı Genelgesi'nin "Ortak Etkinlikler" başlıklı maddesinde yer alan "Ceza infaz kurumunda arama, denetleme, ziyaret ve benzeri özel durumlarda günlük uygulama programı ertelenebilir. Deprem, yangın gibi olağanüstü durumlar ile açlık grevi, ölüm orucu, firar, ayaklanma gibi acil durumlarda idare ve gözlem kurulu programı kısa veya uzun süreli olarak durdurabilir." hükmü gereği başvuranın havalandırma bahçesinden, günde en az 1 saat faydalandırıldığı hem İdare tarafından iletilen belgelerden hem de başvuranın dilekçesindeki beyanından anlaşılmaktadır.

16. Anayasa Mahkemesine (AYM) göre; sohbet, spor ve eğitim olanakları genel olarak eğitim ve iyileştirme programları olarak anılmakta olup söz konusu programlara katılmak mahpuslar için temel bir haktır. Ayrıca bu programlar, disiplinin sağlanması, güvenlik ve tutuklama tedbirinin ve cezanın infazının doğasından kaynaklanan gerekçelerle kısıtlanabilmektedir. Söz konusu kısıtlamalar, tek başına kötü muamele yasağının ihlali anlamına gelmemekle birlikte mahpusları; tedbirin ya da infazın amacını aşarak mahpusların ruh ve beden sağlıklarını bozacak şekilde eğitim ve iyileştirme faaliyetlerinden yoksun bırakmak kötü muamelenin asgari koşullarını oluşturabilir (AYM, İbrahim Kaptan, B. No: 2017/30510, 18/7/2018).

17. Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (AİÖK) konuya ilişkin olarak "Mahpusların (tercihen genel bir faaliyet programının bir parçası olarak) her gün açık havada en az 1 saat egzersiz yapabilmesi şartı, temel bir önlem olarak genel kabul görmüştür. AİÖK, istisnasız bütün mahkumlara (ceza olarak hücre hapsinde olanlar dahil) her gün açık havada egzersiz yapma imkanı verilmesi gerektiğine dikkat çekmektedir." (AİÖK, 2. Genel Rapor [CPT/Inf (92) 3], para. 48.) değerlendirmesine yer vermiştir.

18. Somut olayda başvuranın, 11/4/2025 tarihinde meydana gelen ve disiplin cezası almasıyla sonuçlanan eylemi neticesinde odasında arama gerçekleştirilerek söz konusu eylemi gerçekleştirirken kullandığı fırça sapının kendisinden alındığı ve eylemi sonucunda mevzuat hükmü gereğince disiplin cezası alması sebebiyle spor faaliyetlerinden faydalandırılmasına ara verilmekle birlikte bu süre içinde günde 1 saat havalandırma bahçesinden yararlanma hakkının saklı tutulduğu, bu bağlamda ihlal düzeyine varacak bir iş veya işlem bulunmadığı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

anlaşıldığından kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

b. Başvuranın, Kurumunun deposunda tutulan kitaplarının ailelerine gönderilmesi istendiği ve aksi halde Kuruma yeni kitapların alınmayarak kitap değişimin sağlanamayacağına bildirildiği iddiasına ilişkin olarak;

19. Kurum tarafından iletilen belgelerden İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 24/4/2025 tarihli ve ... sayılı kararı ile "kurumun fiziki imkanlarının yetersiz olması ve bunun yanı sıra Emanet Eşya Deposunda oluşabilecek yangın, su basması, deprem vb. durumlarda telafisi mümkün olmayacak maddi zararlara neden olacağından dolayı uzun süredir emanet eşya deposunda yayınları bulunan hükümlü ve tutuklular, yayınlarını depodan 60 gün içerisinde göndermeleri gerektiğine, aksi takdirde yönetmelik gereği ve İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı tarafından alınan bahse konu kararda belirtilen oda ve koşullarda bulunması gereken yayın sayısından fazla olan bu tür yayınların emanet eşya deposunda yer kalmamasından dolayı muhafaza edilemeyeceği, müsaade edilen süre içinde (60 gün) yayınlarını göndermeyen ilgililere PTT, Kargo ve Ziyaret yoluyla getirilen yayınların KABUL EDİLMEMESİNE, ayrıca depoda bulunan kitapların 60 gün içerisinde BİR DEFAYA MAHSUS DEĞİŞTİRİLECEKLERİNE ikinci bir değişime İZİN VERİLMEMESİNE, talep edilmesi halinde yayınların atık kağıt ve GERİ DÖNÜŞÜME GÖNDERİLMESİNE" karar verildiği anlaşılmaktadır.

20. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'in "İfade özgürlüğü" başlıklı 10'uncu maddesi "Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir(...)" hükmünü içermektedir.

21. İnsanın süreli ve süresiz yayınlar aracılığıyla serbestçe haber, bilgi ve başkalarının fikirlerine ulaşabilmesi ifade özgürlüğünün bir parçasıdır. Bu bağlamda mahpusların ceza infaz kurumlarında süreli ve süresiz yayınlara erişime ilişkin şikayetlerinin bir bütün olarak ifade özgürlüğü bağlamında incelenmesi gerekir. Nitekim, AYM de başvuranın posta yoluyla kendisine gönderilmiş olan dergiye ve kitaba ceza infaz kurumu idaresi tarafından el konulmasına ilişkin başvuruları ifade özgürlüğü bağlamında değerlendirerek sonuçlandırmıştır (AYM, Hayrettin Öztekin, B. No: 2013/4535, 9/3/2016; Serdar Güzelçayır ve Diğerleri, B. No: 2022/66987, 21/12/2023).

22. AYM tarafından verilen diğer kararlarda da mahpuslara kargo yoluyla gelen ya da ziyaretçilerinin getirdiği veya mahpusların satın aldıkları Türkçe ya da yabancı dilde kitap ve diğer süreli ya da süresiz yayınların mahpusa teslim edilmemesi ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmiştir (AYM, Recep Bekik ve diğerleri, B. No: 2016/12936, 27/3/2019, para. 24; Ahmet Sil ve Taner Yay, B. No: 2017/35227, 30/9/2020, para. 31; Erdoğan Kardeşler, B. No.: 2018/15777, 7/4/2021, para 26; Hasan Ataç, B. No: 2020/1413, 21/11/2023, para. 18).

23. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir.

24. Başvuranın söz konusu iddiasının özü itibarıyla Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmediği tespit edildiğinden, başvurunun Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/01/2026 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Fatma ÇINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Tayyip UÇAR
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/